Podsumowanie działań smogowych

Walka ze smogiem i troska o poprawę jakości powietrza to priorytety dla Zarządu Województwa Śląskiego

Od początku obecnej kadencji samorządu – we współpracy z Komisją Europejską i rządem RP – władze województwa podejmują konkretne działania mające na celu pozyskanie funduszy dla samorządów i mieszkańców na odnawialne źródła energii, ekologiczny transport czy wymianę źródeł ciepła.

Niemalże pół miliarda euro w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020 zostało zaprogramowane na szeroki pakiet działań antysmogowych w regionie.

Na dofinansowanie mogły liczyć projekty dotyczące budowy i modernizacji instalacji do produkcji energii. Ponadto, wspierane były działania w zakresie infrastruktury transportu zbiorowego (np. zintegrowane centra przesiadkowe – w tym dworce autobusowe i kolejowe, parkingi Park&Ride i Bike&Ride, drogi rowerowe), zakup taboru autobusowego i tramwajowego, wdrażanie inteligentnych systemów transportowych ITS - w tym SDIP oraz wymiana oświetlenia w gminach na instalacje o wyższej efektywności energetycznej.

W 2020 roku 972 mln zł w ramach RPO WSL, Zarząd Województwa przeznaczył na projekty związane z efektywnością energetyczną, odnawialnymi źródłami energii i gospodarką niskoemisyjną.

Przykładem działań antysmogowych jest realizacja programu „Gepard II”, który w praktyce dotyczy wdrażania niskoemisyjnego transportu. Przedsięwzięcie o wartości ponad 138 mln zł jest realizowane przy współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska, w ramach RPO WSL 2014-2020.

Szeroki pakiet działań antysmogowych został zrealizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020:

- projekty z obszaru efektywności energetycznej, w tym wytwarzanie energii z OZE wraz z podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej - 4306 zmodernizowanych kotłów,
- wymiana oświetlenia w gminach na instalacje o wyższej efektywności - ponad 84 tys. zmodernizowanych punktów oświetleniowych,
- działania w zakresie infrastruktury transportu zbiorowego, m.in. zintegrowane centra przesiadkowe, w tym dworce autobusowe i kolejowe, parkingi Park&Ride, drogi rowerowe - 130 wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych,
- zakup taboru kolejowego, autobusowego i tramwajowego, wdrażanie inteligentnych systemów transportowych ITS - 456 jednostek taboru pasażerskiego.

Kolejnym obszarem wsparcia jest modernizacja energetyczna infrastruktury publicznej i mieszkalnej. W wyniku podniesienia alokacji na konkurs możliwe stało się dofinansowanie kolejnych 38 projektów z listy rezerwowej. Zarząd Województwa na ten cel uzyskał dodatkowo 86 mln zł. Łączne wsparcie trafiło na realizację 60 inwestycji na kwotę 173 mln zł. Komisja Europejska zatwierdziła zwiększenie o 164 ml zł puli środków dla projektów dotyczących Odnawialnych Źródeł Energii. Dzięki temu możliwa była realizacja 27 projektów, a nie jak zaprogramowano wcześniej 6.

Warto również wskazać projekty edukacyjno-informacyjne podejmowane na rzecz uświadamiania mieszkańcom szkodliwego wpływu smogu na ich zdrowie, promowania działań prozdrowotnych i proekologicznych, ochrony i poprawy stanu zdrowia mieszkańców regionu:

- „MOGĘ! Zatrzymać SMOG" - przekazano 2000 oczyszczaczy powietrza do przedszkoli,
- „InfoSMOG-MED" – w ramach projektu powstała platforma cyfrowa i aplikacja Śląskie SMOGSTOP oraz prowadzona jest kampania „Śląskie. Zmieniamy powietrze na dobre". Jej celem jest zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat negatywnego wpływu zanieczyszczonego powietrza na zdrowie oraz poprawnych zachowań prozdrowotnych i proekologicznych.

W 2020 r. Sejmik Województwa przyjął nowy Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego o perspektywie wdrażania do roku 2026, którego celem jest wskazanie działań naprawczych prowadzących do poprawy stanu jakości powietrza, Przejawem całościowego spojrzenia na przyszłość regionu jest przygotowana przez Zarząd Województwa Śląskiego Strategia Rozwoju Województwa „Śląskie 2030".

W ramach konsultacji Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 Zarząd Województwa stara się o dodatkowe 1,2 mld euro z funduszy UE na walkę z niską emisją. Środki pozwoliłaby samorządom dofinansować wymianę źródeł ciepła u mieszkańców. To realne wyjście naprzeciw wymogom uchwały antysmogowej. Władze województwa – rozważając zaostrzenie uchwały antysmogowej – konsekwentnie działają nad pozyskaniem dodatkowych funduszy dla gmin i mieszkańców. Oprócz tego na ten cel zostaną przeznaczone również środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, Funduszu Sprawiedliwej Transformacji oraz Krajowego Planu Odbudowy.

W zeszłym roku Urząd Marszałkowski przeprowadził proces ewaluacji wdrażania zapisów uchwały antysmogowej. Do wszystkich gmin województwa śląskiego wysłana została ankieta badająca potrzeby samorządów w zakresie prowadzonych przez nich działań ograniczających emisję pyłów i gazów do powietrza. Wpłynęło 118 ankiety. 70 gmin nie oczekuje zmiany uchwały antysmogowej, a 47 jest odmiennego zdania i widzi potrzebę zmiany. Pojawiają się głosy gmin, że terminy wymiany urządzeń grzewczych zapisane w uchwale powinny zostać wydłużone ze względów na możliwości finansowe mieszkańców.

Marszałek Województwa Śląskiego powołał Zespół do spraw analizy realizacji uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, którego prace nadal trwają. Ponadto należy pamiętać, iż pierwszy termin wymiany najstarszych instalacji przypada na 1.01.2022 r. w związku z powyższym dopiero po tej dacie będzie można analizować skuteczność wdrażania ww. uchwały. Z danych które otrzymuje Urząd Marszałkowski w postaci sprawozdań z Programu ochrony powietrza (POP) wynika, że w dalszym ciągu utrzymuje się tendencja rosnąca w odniesieniu do liczby zlikwidowanych kotłów.

W ramach IV osi priorytetowej Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna ogłoszono łącznie ponad 73 naborów, w których złożono 1477 wniosków. Wybrano do dofinansowania 831 projektów na kwotę 2,72 mld zł

W konsekwencji prowadzonych działań osiągnięto następujące efekty ekologiczne:

- Redukcja PM10: 550,12 tony/rok
- Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych: 292 640,10 tony równoważnika CO2
- Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła: 4306 kotłów
- Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków: 1120 budynków
- Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych: 329 110 479,20 kWh/rok
- Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu: 1 170 689,92 GJ/rok
- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych: 102,37 MWt
- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych: 137,15 MWe
- Liczba pojazdów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź": 733 496 miejsc postojowych
- Liczba zmodernizowanych energetycznie punktów oświetleniowych: 84 226 punktów
- Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej: 444 sztuki
- Długość wspartej infrastruktury rowerowej: 162,40 km
- Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych: 130 sztuk
- Liczba zainstalowanych systemów ITS: 7 sztuk

Do inwestycji przyczyniających się do ograniczania emisji gazów cieplarnianych niewątpliwie można zaliczyć także zadania realizowane w ramach Działania 6.2. Transport kolejowy, tj.:

- Zakup jednostek taboru kolejowego – 12 szt.
- Rewitalizacja linii kolejowych nr 694/157/190/191 Bronów-Bieniowiec-Skoczów-Goleszów-Cieszyn/Wisła Głębce - 51.99 km (duży projekt)
- Opracowanie dokumentacji projektowej dla Rewitalizacji linii kolejowych nr 140/169/179/885/138 połączenia: Orzesze Jaśkowice-Tychy-Baraniec-KWK Piast-Nowy Bieruń-Oświęcim - 1 szt.

Łącznie w ramach Działania 6.2 wybrano do dofinansowania projekty na kwotę 524 465 764,93 zł

Dodana: 1 kwietnia 2021 00:00